عمر رضی الله عنه مرا با بزرگان بدر در مجلس خود جای می داد. گویا یکی از آنها ناراحت شده بود.

از عبدالله بن عباس رضی الله عنهما روایت است که می گوید: عمر رضی الله عنه مرا با بزرگان بدر در مجلس خود جای می داد. گویا یکی از آنها ناراحت شده و گفته بود: چرا این پسر با ما وارد مجلس می شود، حال آنکه ما نیز پسرانی به سن او داریم؟ عمر رضی الله عنه فرمود: شما خود می دانید که او از کجاست (و از شأن او آگاهید)؛ لذا روزی مرا صدا زد و با آنها به مجلس خود برد. دریافتم که می خواهد دلیل این کارش را به آنان نشان دهد. پرسید: درباره ی این سخن الله متعال چه می گویید که فرموده است: «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ»؟ برخی گفتند: الله به ما دستور می دهد وقتی ما را یاری نمود و پیروز گردانید، او را ستایش کنیم و از او درخواست آمرزش نماییم. و برخی هم سکوت کردند و چیزی نگفتند. سپس از من پرسید: ابن عباس، آیا تو نیز چنین نظری داری؟ گفتم: خیر. فرمود: نظرت چیست؟ پاسخ دادم: این خبر وفات رسول الله صلی الله علیه وسلم بود که الله به او خبر داد و فرمود: «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ». [هنگامی که یاریِ الله و پیروزی (فتح مکه) فرا رسد، (بدان که زمان مرگت نزدیک شده است).] و این، علامتِ اجل توست. «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا» [پس پروردگارت را با حمد و ستایش به پاکی یاد کن و از او آمرزش بخواه. بی گمان او توبه پذیر است.] عمر رضی الله عنه فرمود: من از این سوره همان برداشتی را دارم که تو گفتی.

[صحیح است] [به روایت بخاری]

عادت و روش عمر رضی الله عنه این بود که در مسائل مشکل، با صاحب نظران مشورت می کرد. و در مجلس خود همراه بزرگان بدر و صحابه، عبدالله بن عباس را نیز شرکت می داد؛ این درحالی بود که ابن عباس نسبت به آنها بسیار کم سن و سال بود؛ لذا از این مساله ناراحت شدند که چرا باید ابن عباس در چنین مجلسی حضور داشته باشد و فرزندان آنها شرکت نداشته باشند؛ این بود که عمر رضی الله تصمیم گرفت جایگاه علمی و ذکاوت و هوش ابن عباس را به ایشان نشان دهد؛ لذا آنها را جمع نمود و در مورد این سوره از آنها پرسید: «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجاً فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا». کسانی که حضور داشتند به دو دسته تقسیم شدند: دسته ای که ساکت ماندند و اظهار نظر نکردند و دسته ی دیگری که گفتند: الله ما را امر نموده که چون پیروزی و فتح آمد، برای گناهان مان طلب مغفرت کنیم و او را حمد و ستایش نماییم. اما مراد عمر رضی الله عنه از طرح این مساله، پی بردن به مغز این آیات بود نه دانستن معنای کلمات و الفاظ آن؛ لذا از ابن عباس رضی الله عنهما پرسید: نظر تو در مورد این سوره چیست؟ وی گفت: این سوره بیانگر نزدیک شدن اجل رسول الله صلی الله علیه وسلم بود. الله متعال این آیه را به ایشان نازل نمود: «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» که مراد از آن فتح مکه است؛ و به این ترتیب بیان داشت که این علامت اجل توست: «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا»؛ لذا عمر رضی الله عنه گفت: در این مورد با تو موافقم و نظر من نیز همین است. و به این ترتیب فضل عبدالله بن عباس رضی الله عنهما آشکار گشت.

لجنة الدعوة الإلكترونية
EDC
E-Da'wah Committee

النجاة الخيرية
ALNAJAT CHARITY